

O B S A H :

A. <i>Nejstarší dějiny školství do roku 1622</i>	11
I. První zpráva o škole roku 1345, její správcové a žáci. Mistr Štěpán z Kolína. Poměry v době pohusitské. Mistr Jan Kolínský	11
II. Škola bratrská a utrakvistická. Budova školní. Poměry učitelů a žáků v 16. století. Vynikající rodáci a žáci kolínští. Literáti latinští a čeští. Věnování. Správci a učitelé: Jiřík Pachta do roku 1555, rektor Pavel z Kel a kantor Václav roku 1564, správce Jiřík Blatněnský roku 1564, Petr Austin Crispus roku 1577, Václav Chrudimský roku 1579 a 1587, Fabián Stu . . roku 1581; žákovské divadelní hry. Samuel Georgillus (Jiřík) z Klatov r. 1583—85	14
III. Mistr Jan Pachta z Rájové r. 1579, 1582—83; bakalář Matouš Hosius Mýtský roku 1580—82, správcové	23
IV. Pravomoc nad učiteli, soudní spory, kantor Václav Suchý r. 1590—93; dosazování učitelů, bakalář Jan Polický r. 1593. Jan Makovius a Jan Čulík r. 1596, Joannes Curin r. 1598. Správce Zachariáš Chalibaeus Blovický (kšaft), kantor Petr Parvus a kumpán Theodor Palaeologus r. 1598—99. Rektor Mikuláš Pavec Strašecký a kantor Václav Klatovský r. 1600	33
V. Inspektoři školní a jejich povinnosti. Nová budova školní roku 1612, vydání na školní potřeby. Kázeň, žákovské nepřístojnosti a koledy	39
VI. Učitelé na počátku 17. století: roku 1604 Jakub Acanthes, r. 1604—6 rektor Samuel Josephiades Sušický, r. 1607—9 Jonas Pelargus Vodňanský, r. 1609 rektor Jan Felix Milozima, kolega Nero Novobydžovský; roku 1610—12 Matyáš Mazánek Žlutický, roku 1612—13 rektor Florián Barvicius Písecký a kolega Jakub Parvus. Roku 1613—14 rektor Václav Kaňkovský Kutnohorský, kolega Mikuláš Partlovský Svinčanský a Jan Malecius Třeboňský; roku 1614 Václav Knobelius Čáslavský a jeho předčasné propuštění	47

VII. Roku 1615—16 Joannes Nigrinus Kutnohorský, r. 1616 Jan Lancmanius Bydžovský, r. 1616—18 Jan Veverin z Kranichfeldu Kutnohorský a kantor Jan Krška; r. 1620—22 rektor Jeremiáš Spira Turnovský, do roku 1621 kantor Pavel Horyna a roku 1622 Lorenc Prunar, konec školy utrakvistické 57

B. Doba úpadku v letech 1622—1774

- I. Školství za války třicetileté. Protireformace. Správce školy Jindřich Poznalius z Horšova Týna roku 1622—25, Matyáš Zlibethius Černovický r. 1625 až 1628, Tobiáš Záturecký do roku 1633. Prokop Huppl r. 1636, kantor Pavel Vojtěch Slanina Pardubský a sukcentor Simon Josephiades Přerovský v letech 1640—48, do roku 1653 Tomáš Aquila (Orel), potom kantor Karel Ferdinand Hvězdář z Netolic a subkantor Michal Hejl, bědné poměry 61
- II. Dozor církve katolické nad školami. Michal Hejl r. 1653 subkantor, v letech 1658—80 kantor, při něm subkantoři: r. 1663 Tomáš Rothelius, r. 1670 Jan Pokorný, r. 1676 Jan Mikuláš Modestinus. Roku 1680 správce Jakub Alanda (Skřivan), r. 1680—83 Jan Mikuláš Modestinus, při něm subkantor František Antonín Kelský i František Josef Hejl r. 1680. Roku 1683 správce Václav František Aquila (Orel) a subkantor František Josef Hejl, jenž byl kantorem v l. 1685—1712, při něm do roku 1686 subkantor Jan Rudolf Romulus a Václav Leopold Rozvoda v l. 1686—1713 69
- III. Platy učitelské r. 1690, úsilí o jejich zlepšení za kantorování Františka Josefa Hejla († 1712) a subkantorství Václava Leop. Rozvody († 1713), jejich trvalé dlouholeté působení. Kantor Matěj Oliva v l. 1713—28. Vyučování jazyku německému, Šimon Švencner od roku 1709 77
- IV. Subkantoři za Matěje Olivy v letech 1713—28: Jan Rozvoda. Šimon Švencner, František Šoustal, Josef Ryt. Kantor Jan Prokop Klempera v letech 1728—43, při něm subkantor Kašpar Ettrich od roku 1735, týž kantorem v letech 1743—89. Subkantoři: Josef Velich v letech 1753—63, K. Pošva r. 1763, J. Volf r. 1764, Antonín Polák r. 1765,

František Pátek od roku 1772. Budova školní a platy učitelské. Školy na kanství kolínském roku 1769. Zálabí žádá o školu roku 1770 83

C. *Reformy do zřízení hlavní školy roku 1793*

- I. Zavedení školního řádu r. 1774. Trojtřídní městská škola kolínská, zvaná normání, r. 1776: kantor Jan Bobrovský, subkantor František Pátek, varhaník Jan Košťál, praeceptor Jan Kotrč. Visitace Ferdinanda Kindermanna roku 1776, jeho a Raabovy opravy. Varhaník a učitel Frant. Košťál a učitel Ignác Bobrovský r. 1778. Visitace r. 1779 a 1783; učitelé: František Pátek Jan Kotrč a Ignác Bobrovský, uznání roku 1785 93
- II. Tři Dvory žádají za učitele r. 1783 a 1787. Příjmy učitelů, jejich rodiny. Přípravy k přeměně na školu hlavní: školní komisař J. R. Wilfling, purkmistr Josef Eckel, radní Al. Hrdlička. Stav školy r. 1792. Školy venkovské v l. 1778—1791. Zřízení školy hlavní roku 1793 101
- III. Dodatek: Dějiny kůru literátského u chrámu sv. Bartoloměje v Kolíně do jeho zrušení roku 1785 110

P r a m e n y a l i t e r a t u r a :

- Archiv města Kolína.
 Dvorský: Paměti o školách českých. 1886.
 Gellner Dr: Životopis lékaře Borbonia. Praha 1938.
 Hejnic Ot., profesor: Listář k dějinám školství kutnohorského. (Historický archiv České akademie č. 25.) Praha 1905.
 Nováček Vojtěch J. Dr: Listář k dějinám školství kutnohorského. (Historický archiv České akademie č. 5.) Praha 1894.
 Šafránek J.: Pravda o školách v království Českém za vrchní správy Kindermannovy. (Osvěta 1907, str. 205—217.)
 Šafránek J.: Školy české I., II. Praha 1913, 1918.
 Šafránek J.: Vývoj soustavy obecného školství v království Českém od roku 1769—1895. Praha 1897.
 Tomek V. V.: Paměti o školách českých z rektorských let Mistra Martina Bacháčka 1598—1612. (Časopis Českého musea XIX. 1845.)
 Vávra J.: Dějiny král. města Kolína n. L. 1888.
 Vávra J.: Zprávy o školách kolínských v XVII. a XVIII. století. (Škola a život, XXVII. 1881, str. 58 a 85.)
 Winter Z.: Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. století. Praha 1901.
 Weiss Ant.: Geschichte der Theresianischen Schulreform in Böhmen. Zwei Bände. (Beiträge zur Österreichs Erziehungs- und Schulgeschichte VII.) 1905.
 Vlach Jaroslav Dr: Sto let školství kolínského. (Prvá výroční zpráva reálného a vyššího gymnasia v Kolíně roku 1881.)
 Jiné spisy a prameny uvnitř citované.